

Erziehungsdirektion
des Kantons Bern

Amt für Kindergarten,
Volksschule und Beratung

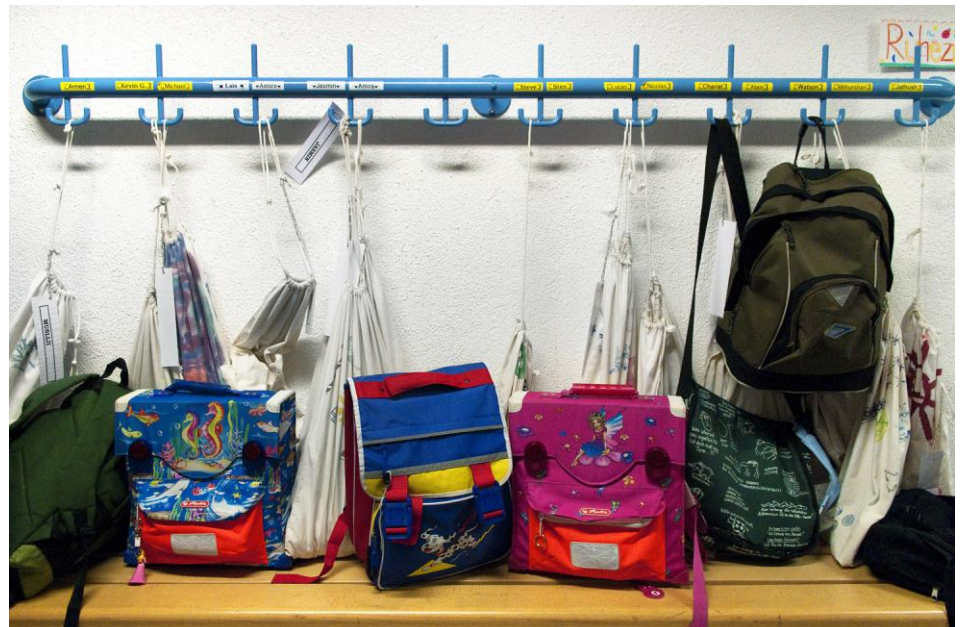
Direction de
l'instruction publique du
canton de Berne

Office de l'enseignement
préscolaire et obligatoire, du
conseil et de l'orientation

ኣብ ካንቶን ቦርን ቤት ትምህርቲ

ሓበሬታ ወለዲ

ጀርመንኛ ኣብ ዝዘረበሉ ክፍሊ ካንቶን

Elterninformation für den deutschsprachigen Kantonsteil

Tigrinya

መቼድም ካብ ኣመሓዳሪ ቤት ትምህርትታት

ዝኸበርኩም ወለዲ.

ኣብተን ናይ መጀመርታ እዋን ትምህርቲ፣ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ብቐዳምነት ደረጃ ትሕዝቶ ህይወት እየን ዝኾና። ቆልዑ ኣብዚ ዕድሜኦም ምስ ኣዋልድን ኣወዳትን ደቂ ክፍለም ብኣንሳብ ዝፈጠርዎ ማሕበረሰብ ዓቢ ተራ ዝጸወተሉ ዘደንቕ ዓለም እዮም ዝኣትው።

በርንድሃርድ ፑልሸር, ኣመሓዳሪ ቤት-ትምህርትታት

ናይ ቆልዓ ቅሳነት፣ ምስ መምሃራን ዘለዎ ርክብን፣ ስድራ ቆልዓ ንቤት-ትምህርቲ ዘለዎም እምነትን፣ ንዓይ ኩሉ ጊዜ ቀዳምነት ዘለዎን ኣገዳስን እዩ። ኣብ ሞንጎ ቤት ትምህርት ወለድን ዘሎ፣ ቀጻልነት ዘለዎን ንመጻኢ ዝግለመን ሓባራዊ ስራሕ፣ ንናይ ቆልዓ ትምህርታዊ ዕብየት መሰረቱ እዩ። እዚ ስንያት ዘለዎ ሓባራዊ ስራሕ ድልየት ልበይ እዩ።

ከም መጠን ወለዲ፣ እዚ ዕላማ ተግባራዊ ንኸኸውን ብጣዕሚ ብዙሕ ዝኾነ ኣወንታዊ እጃም ከተበርክቱን ንቐጻሊ ትምህርታዊ ህይወት ቆልዑኹም ብጥንቃቄን ብደገፍን ከተሰንይዎም ትኸእሉ ኢኹም። ኣብዛ ጽሕፍቲ፣ እተን ንዓኹም ንናትና ናይ ቤት-ትምህርቲ ኣሰራርሓ ከመይ ከም ዝኾነ ንኸትፍልጡ ክሕግዛኹም ዝኸእላ ሓበሬታታት ኣስፊርናየን ኣለና።

ኣብዚ ብወ.ሐ.ዲ. ነዘን ዝቐጽላ ሕቶታትኩም መልሲ ትረኽቡ።

- መዋእለ ሕጻናትን ቤት-ትምህርትታትን ከመይ እየን ተሃሊጻ?
- ካብ ስድራ እንታይ ትጽቢት ኣሎ?
- ቆልዓይ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ቅሳነት ንኸስምዖን ጽቡቕ ንኸመሃርን እንታይ ክገብር እኸእል?

መምሃራን ደቅኹምን ሓለፍቲ ቤት ትምህርትን ብቐጻልነት ሓበሬታታት ንኸህቡኹም ቅሩባት እዮም። ንናትና ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ እዉን ኣስተውዕልዎ። www.erz.be.ch, እዛ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ናይ መዝበሪኹም ማሕበር ዓድን ናይ ቆልዓኹም ቤት ትምህርትን እያ።

ንቆልዓኹምን ንዓኹምን እውን ከም መጠን ወለዲ ጽቡቕ እዋናት መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ንምክልኩም።

በርንድሃርድ ፑልሸር፣ ናይ ካንቶን በርን ኣመሓዳሪ ቤት ትምህርትታት

ትሕዝቶ

1 እቲ ኣገዳሲ ብሓጺሩ3
 ኣፈሻዊ3
 ዓመት ትምህርትን ዕረፍትን3
 ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ3
 መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ4
 ዕዮ ገዛ4
 ኣወሃህባ ነጥቢ4
 ካብ ትምህርቲ ምብህርን ምዕራፍን4
 ተወሳኺ ትምህርትን ምድላዎት ጊዜ ዕረፍትን5
 ጥዕና5

2 ቤት ትምህርቲ6
 ዕላማን ኣገባብ ስርሓትን6
 መዋእለ ሕጻናት6
 ቀዳማይ ደረጃ (1-ይ — 6-ይ ክፍለ)6
 ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ምስጋር7
 ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ — 9-ይ ክፍለ)7
 ኣደሸቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን8

3 ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ9
 ዕድላት ትምህርቲ9
 መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ)9
 ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ9
 ኣማራጺ መፍትሒታት9
 ተወሳኺ ኣበሬታ9

4 ወለድን ቤት ትምህርትን10
 ኣባራዊ ስራሕ10
 ነንሕድሕድካ ምሕባር10
 ትርጉም10
 ኣገደስቲ ወሳነታት10
 ተሳታፍነት10

5 ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘሸግር ኩነታት11
 ዘሸግር ኩነታት እንተተፈጥረ ዝግበር ነገር11
 ናይ ዲሲፕሊን ጉድለት እንተጋጠመ ዝወሰድ ስጉምቲ11

6 ኣብ ኣተዓባቢያ ቆልዓ ዘሸግር ኩነታት11
 ናይ ሰብ ሙያ ምኽሪ11

7 ከም መጠን ወለዲ ንዓወት ትምህርቲ ተበርክትዎ ...12
 ምርኣይ ተገዳስነት12
 ኣቦ ምሃብን ምድጋፍን12
 ቋንቋን ወልቃዊ ተሞክሮን ምሕብሓብ12
 ምስ ኣደሸቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ምወሳን12

8 ማህደረ ቃላት13

መተሓሳስቢ
 ኣብ ካንቶን ቦርን ጀርመንኛን ፈረንሳይኛን ዝዛረበን ክልተ ክፍለ ካንቶናት ኣለዎ። ኣብዛ ጽሕፍቲ ዘሎ ሓበሬታ ነታ ቋንቋ ጀርመንኛ ዝዛረበላ ክፍለ ካንቶን ዝምልከት እዩ። እተን ኣገደስቲ ዝኾና ዝውቲራት ቃላት ጀርመንኛ ብቐጠልያ ጽሑፍ ተጻሒፊን ይርኣያ እዩን።

1 እቲ ኣገዳሲ ብሓጺሩ

ሓፈሻዊ

Allgemeines

- እቲ ግቡእ እዋን ትምህርቲ ዓሰርተ-ሓደ ዓመት እዩ ዝወሰድ። ዕድመ መጀመሪ መዋእለ-ሕጻናት ኣብ ኣርባዕተ ዓመት እዩ። ድሕሪ እቲ ግቡእ እዋን ትምህርቲ፣ መንእሰያት ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመት ዝወሰድ ናይ ሙያ ትምህርቲ ወይ ከኣ ማእከላይ ትምህርቲ ዝብሃል ቀጻላይ ትምህርቲ ይምሃሩ።

	ካልኣይ ደረጃ Sekundarstufe II ትምህርቲ ሙያ ወይ ማእከላይ ትምህርቲ	2-4 ዓመታት
ቤት ትምህርቲ Volksschule	ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍለ) Sekundarstufe I ግቡእ	3 ዓመታት
	ቀዳማይ ደረጃ (ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍለ) Primarstufe ግቡእ	6 ዓመታት
	መዋእለ ሕጻናት Kindergarten ግቡእ፣ ምጅማር 4- ዓመት ምስ መልኤ	2 ዓመታት

- ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ኣብቲ ዝነበርዎ ዓዲ፣ መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ብነጻ ናይ ምምህር መሰል ኣለዎም። እቲ ማሕበር መንበሪ ዓዲ ንተመሃሮ መጻሕፍትን ናውቲ ትምህርትን ብነጻ ይህቦም።
- ኣዋልድን ኣወዳትን ብመሰረቱ ብሓንስብ እዮም ዝመሃሩ። ንክለቲኡ ጸታታት ኣደ ዓይነት ዕላማ ትምህርቲ እዩ ዘሎ።
- ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርቲታት ፍልልይ ሃይማኖት የብለንን። ነፍሲ ወከፍ ሰብ ነቲ ካብ ናቱ ሃይማኖትን ኣተሓሳስባን ንዝፍለ ምእንቲ ኸክብር ተባሂሉ ተምሃሮ ንዝተፈላለዩ ሃይማኖታት ይማየጡሉን እዮም። እዚ ማሕበረሰብ ብክርስትና ሃይማኖት ዝዕብለል ስለዝኾነ ናይ ክርስትና ልማዳትን በዓላትን ከምኒ በዓል ልደት ኣብ ቤት ትምህርቲ ቦትኤን ዝተሓለወ እዩ። ነጻነት ሃይማኖት ናይ ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ከምኡ-ወ.ን ናይ ስድራቤቶም ዝተሓለወ እዩ።

- ኣብ ጎኒ ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርቲ ግላዊ ቤት ትምህርታት እዉን ኣለዎ። እዞን ቤት ትምህርቲታት ገንዘብ የክፍሉ እዮን ብተወሰኹ ኸኣ ናይ ካንቶን ምምሕዳር ቤት ትምህርቲታት ፍቓድ የድልዮን እዩ።

- ናይ ኣካልን ኣእምሮት ጉድለት ዘለዎም ቆልዑን መንእሰያትን እንተ ተኸኢሉ ቤት ትምህርቲ ይሳተፉ እዮም፣ ወይ ከኣ ዓቕሞምን መጠኖምን ናብ ዝሓለወ ፍሉይ ቤት ትምህርቲ ይኸዱ። ብዛዕባ ዝመጣጠን ቤት ትምህርቲ (ዕድሜኦም ካብ ኣርባዕተ ዓመት ንታሕቲ ንዝኾኑ ቆልዑ-ወ.ን እንተኾነ) ኣብ መንበሪ ዞባኹም ዝርከብ ናይ ካንቶናዊ ቤት ጽሕፈት ምክሪ ኣተዓባቢያ ክትረኽቡ ትክእሉ።

www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ዓመት ትምህርትን ዕረፍትን

Schuljahr und Schulferien

ዓመት ትምህርቲ ኣብ ማእከል ወርሒ ነሓስ ተጀሚሩ ኣብ መጀመርታ ወርሒ ኣምላ ኸኣ ይወዳእ። ቆልዑን መንእሰያትን ኣብ ዓመት 38 ወይ ድማ 39 ሰሙናት ይምሃሩ። ጊዜ ዕረፍቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ዕለታት እዋን ዓመት ትምህርቲ እዮን ዝወዕላ።

በዓል ኣዮት ወርሒ መስከረምን ጥቅምትን፣ ሰለስተ ሰሙን

በዓል ክረምቲ ወርሒ ታሕሳስን ጥርን፣ ክልተ ሰሙን

በዓል ስፖርት፡ ኣደ ሰሙን

በዓል ቀውዒ ወርሒ ሚያዝያ፡ ክልተ ሰሙን

በዓል ሓጋይ ኣምላን ነሓስን፡ ኣሙኸተ ሰሙን

ዝተረጋገጸ ዕለታት ዕረፍቲ ካብ ማሕበር ዓድኹም ትረኽቡ ኢኹም።

ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ

Stundenplan

እዋን ትምህርቲ ካብ ሰኑይ ክሳብ ዓርቢ እዩ። ኣደ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ 45 ደቓይቕ እዩ ምንወሑ። ቅድሚያ ቀትሪ መጀመሪኤንን መወዳእቲኤንን ማዕረ ዝኾኑ ብወሑድን ኣርባዕተ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ ኣለዎ (ጽምዒ ክፍለ ጊዜ)። ናይ ድሕሪ ቀትሪ ክፍለ ጊዜ ትምህርቲ ዝተፈላለዩ እዩ (ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ክፍለ ጊዜ)። ከከም ክፍለ ካብ ኣደ ክሳብ ኣርባዕተ መዓልቲ ድሕሪ ቀትሪ ካብ ትምህርቲ ነጻ እዮን። ረቡዕ ድሕሪ ቀትሪ ኣብ መዋእለ ሕጻናትን ቀዳማይ ደረጃን ትምህርቲ የለን። ነቲ ናይ ዝሰብ ዓመት ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ቆልዓኹም መምህር ክፍለ ይህብ እዩ።

ከምቲ ኣብ ሰሌዳ ክፍለ ጊዜ ሰፊሩ ዘሎ፣ ቆልዓኹም ትምህርቲ ንክከታተል፣ ከም መጠን ወለዲ ኣለፍነት ኣለኩም። ካብ ትምህርቲ ወጻኢን ኣብ መገዲ ቤት ትምህርትን ወለዲ ኣለፍነት ኣለኩም።

“ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን” (ገጽ 4) ከምኡ-ወ.ን “ወለድን ቤት ትምህርትን” (ገጽ 10) ርኣዩ።

መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ

Tagesschule

ትምህርቲ ቅድሚያ ምድማሩ፣ ኣብ እዋን ምሳሕን ድሕሪ ዕለታዊ ትምህርትን፣ ክንክን ንዘድልዮም ቆልዑ፣ ማሕበር ዓዲ እኹል ዝኾነ ጠለባት እንተሎ፣ ኣገልግሎት መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ተዳሉ። እዚ ኣገልግሎት መብዛሕትኡ ጊዜ ኣብ ክፍልታት መዓልታዊ መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ እዩ ዝዳሎ።

መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ምድላዎት ክህልዎ ይኽእል እዩ።

- ዕለታዊ ትምህርቲ ቅድሚያ ምድማሩ ናይ ንግሆ ክንክን
- ናይ እዋን ምሳሕ ክንክን ምስ ምግቢ
- ናይ ድሕሪ ቀትሪ ክንክን፣ ድሕሪ ዕለታዊ ትምህርቲ ኣብ እዋናት ዕረፍቲ ድማ ድሕሪ ቀትሪ

ምድላዎት ኣብ እዋን ምሳሕን ድሕሪ ቀትሪን፣ ሓገዝ ዕዮ ቤትውን ዝሕወሶ እዩ። ወለዲ ነቲ ዝሰማምዖም ምድላዎት ክመርጹ ይኽእሉ እዮም። እዚ ምድላዎት መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ገንዘብ ዝኸፈሎ እዩ። ዋጋ ናይዚ ምድላዎት ከከም እቶት ወለዲ፣ ንብረትን ብዝሒ ኣባላት ቡተሰብን እዩ ዝወሰን።

ብዛዕባ መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ዝሓሸ ሓበሬታ እንተደለኹም ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.erz.be.ch/tagesschulen ወይ ከኣ ምስ መምሃራንን ሓለፍቲ ቤት ትምህርትን ተዛረቡ።

ካልእ ተመሳሳላይ ካብ ስድራ ቤት ወጻኢ ዝግበር ምድላዎት ምእላይ ቆልዑ (ቆልዑ ዝወዕሉሉ፣ ቆልዑ ዝኣልዩ ወልቀ ሰባት ው.ዘ.ተ.) ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.gef.be.ch>Familie

ዕዮ ገዛ
Hausaufgaben

ዕዮ ገዛ መመላእታ ዕለታዊ ትምህርቲ እዩን። ቆልዑ ነቲ ኣብ ዕለታዊ ቤት-ትምህርቲ ዝተመሃርዎ ኣጥልቕ ኣቢሎም ይፈልጥዎን ይለምድዎን እዮም። ቆልዓኹም ከይተረበሸ ዕዮ ገዝኡ ዝሰርሓሉ ቦታ ኣዳሉዉ፣ ኣቲ ቆልዓ ኸኣ ዕዮ ገዝኡ ከም ዝሰርሕ ተኸታተልዎ።

ቆልዓ ነቲ ዝተዋህቦ ዕዮ ገዛ ብዘይ ሓገዝ ስድራ ክሰርሕ ከም ዝኽእል ክኸውን ኣለዎ። ቆልዓ ነቲ ዝተዋህቦ ዕዮ ገዛ ባዕሉ ክሰርሕ ዘይክእል እንተኾይኑ፣ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍኩም ምስ መምሃራን ተማየጡሉ።

ኣወሃህባ ነጥቢ
Beurteilung

ኣብ ዓመት ብውሑዱ ሓንሳብ ኣብ መንጎ መምህር ክፍልን ወለድን ምይይጥ ይግበር። ጉዳይ መማየጢ ብዛዕባ ትምህርታዊ ምዕባለ ቆልዓኹምን ናይ ቆልዓ ናይ ስራሕን ማሕበራዊ ጠባያትን እዩ።

ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍሊ ዝመሃሩ ቆልዑ፣ ኣብ መወዳእታ ዓመት ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታት ዝሓዘ ባጀላ ይወስዱ። እዚ ነቲ እቲ ቆልዓ ብክፍሲ ወከፍ ዓይነት ትምህርቲ ተዋሂቡዎ ዘሎ ዕላማ ክንድምንታይ ከም ዘማልኤ ዮርኢ። ካብ 3-ይ ክፍሊ ጀሚሩ ናይ ተምሃሮ ክእለታት ኣብ ባጀላ ብክጥብታት ይምዘገቡ እዩ። ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ዝመሃሩ ተምሃሮ ነቲ ብጽሑፍ ዝዳሎ ባጀላ ኣብ መወዳእታ ወቕቲ ትምህርቲ ይወስዱ። ኣብኡ እቲ ናይ ስራሕን ማሕበራዊን ጠባያት ይምዘገቡ እዩ።

ኣወሃህባ ነጥቢ ካብ 1 ክሳብ 6 እዩ። (6= ዝበለጸ ነጥቢ፣ ካብ 4 ንታሕቲ= እቲ ዕላማ ትምህርቲ ኣይተማልኡን)። ፍርቂ ነጥቢ እዉን ይወሃብ እዩ (ንምሳሌ 5,5 ወይ 4,5)።

ሓበሬታ ብዛዕባ ዝርዝር ኣወሃህባ ነጥቢ፣ ብዝተፈላለዩ ቋንቋ ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን
Absenzen und Dispensationen

- ከም መጠን ወለዲ፣ ንቆልዑኹም ከምቲ ኣብ ሰለዳ ክፍሊ ጊዜ ትምህርቲ ሰፊሩ ዘሎ ንመዋእለ ሕጻናት ይኹን ንቤት-ትምህርቲ ናይ ምስዳድ ሓላፍነት ኣለኩም። ንደቆም ፈሊጦም ናብ ቤት-ትምህርቲ ዘይሰዱ ወለዲ ክቕጽዑ ይኽእሉ እዮም።

- ከም መጠን ወለዲ፣ ቆልዓኹም ንምንታይ ከም ዘቡክር ንመምሃራን ክትነገሩ ኣለኩም። ቆልዓኹም ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም እንተ ፈሊጥኩም፣ ነቲ ዝምልከቶ መምህር ቆልዓ ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም ንገሩ። ቆልዓ ከም ዘቡክር ኣቐዲምኩም እንተ ዘይትፈልጡ ኹንኩም፣ ዉሕሰና ምእንቲ ክህልዎ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍኩም ኣፍልጡ።

- ቆልዓ በዘን ዝሰዕባ ምኽንያታት ዘቡክር እንተ ኾይኑ፣ ምብኳር ከም ዝተሓልፈ (ዝተፈቐደ) እዩ ዝሕሰብ። ሕማም ወይ ሓደጋ ቆልዓ፣ ሕማም ወይ ሞት ናይ ስድራ-ቤት፣ ምቕያር ገዛ፣ ቆጶራ ሓኪም ወይ ከኣ ሓኪም ስኒ።

- ቁጽሪ ናይተን ቆልዓ ኣፊቂዱ ዝሰኸረለን ይኹን ብዘይፍቓድ ዝሰኸረለን፣ እቲ ቆልዓ ዘይተሳተፈለን ትምህርታት ኣብ ዝርዝር ባጀላ ይምዘገቡ እዮን።

- ዕረፍቲ ከተፍቅዱ እንተደለኹም፣ ኣርባዕተ ሰሙን ኣቐዲምኩም፣ ምኽንያት ዕረፍቲ ዝተጻሕፈ

መመልከቲ ናብ ሓለፍቲ ቤት-ትምህርቲ ከተቐርቡ ኣለኩም። ምኽንያት ዕረፍቲ እዞን ዝሰዕባ ዘለዎ እንተኾይንን ፍቓድ ይወሃብ እዩ። ክብ ዝበለ ናይ ሃይማኖት በዓል፣ ኣገዳሲ ዝኾነ ናይ ስድራቤት ጉዳይ፣ ናይ መበቆል ዓዲ ኮርስ ቋንቋን ባህልን፣ (HSK)፣ ተሳትፎ ናይ ልምዲ ምፍጻም።

ወለዲ ንደቆም ኣብ ዓመት ትምህርቲ ክሳብ ሓሙሽተ ናይ ፍርቂ መዓልታት ዕረፍቲ ንኸውሉዱ መሰል ኣለዎም። ኣብዞን ሓሙሽተ መዓልታት ቆልዓ ፍሉይ ምኽንያት ከይሃበ ካብ ትምህርቲ ክተርፍ ይኸእል እዩ። ንቆልዓኹም ሓደ ናይ ፍርቂ መዓልቲ ዕረፍቲ እንተድለዩኩም፣ ንመምህር ክፍሊ ክልተ መዓልቲ ኣቐዲምኩም ንገርዎ።

ተወሳኺ ትምህርትን ምድላዎት ጊዜ ዕረፍትን
Bildungs- und Freizeitangebote

ኣብ ልዕሊ እተን ቀንዲ ዓይነት ትምህርቲ ዝዳለዎ ናይ ፋካልቲ ዓይነት ትምህርትታት ነቲ ስራሕ ትምህርቲ የማልኡዎ። ቤት-ትምህርቲ፣ ናይ ሙዚቃን ኢደ ጥበብን ከምኡውን ብሓደ ዓይነት ትምህርቲ ዘይተወሰነ ኮርስን ፕሮጀክትን ተዳሉ።

ካብ 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍሊ ካልኣት ምድላዎት ይውሰኻ። እዞን ናይ ፋካልቲ ዓይነት ትምህርቲ እዉን ንስድራ ካብ ምኽፋል ነጻ እየን ዝወሃባ።

ብናይ መበቆል ዓዲ ቋንቋን ባህልን ዝዳሎ ትምህርቲ (HSK) ፣ ነቶም ብዙሕ ቋንቋታት እንዳፈለጡ ዝጎብዩ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ነቲ ዘለዎም ክእለት ናይ መጀመርታ ቋንቋን (ቋንቋ ኣደ ወይ ኣቦ) ፍልጠት ባህሊ መበቆል ዓዲ ኣዲኦም ወይ ዓደቦኦም፣ ከስፍሑ ይኸእሉ። ነዞን ትምህርቲታት ዘዳልዎ መበቆል ዓድታት ወይ ከኣ ዉልቃዊያን ማሕበራት እየን። ነዞን ምድላዎት ሓሓሊፉ ይኸፈል እዩ።

ብዛዕባዚ ዝበዝሑ ሓበሬታን ዝርዝር ምድላዎትን ኣብዚ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ርክቡ። www.erz.be.ch/hsk

ንቆልዑን መንእሰያትን ዝዳሎ ስፖርትን ካልእ ናይ ጊዜ ዕረፍቲ ምድላዎትን መብዛሕትኡ ጊዜ ብናይ ውልቂ ማሕበራት እየን ዝዳለዎ፣ እዚ ስራሕ ከኣ ኣብ ድልየት ዝተመሰረተ እዩ። ከም ግቡእ ነተን ዘዳልዎ ማሕበራት ዓመታዊ ገንዘብ ተሳትፎ ክኸፈለን ኣለዎ።

ብብዙሕ ናውቲ ሙዚቃ ዝተሰነየን ብሰብ ሙያ ዝምራሕ ትምህርቲ ቤት ትምህርቲ ሙዚቃ የዳሉ እዩ። እቲ

ትምህርቲ ይኸፈሎ እዩ። ብዛዕባ ዘለዎ ናይ ሙዚቃ ቤት ትምህርትታት ኣብዛ ትሰዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ትረኽቡ። www.vbms.ch > Mitglied

ሓበሬታ ብዛዕባ ስፖርትን ካልኣት ንጊዜ ዕረፍቲ ዝዳሎን ኣብ ማሕበር ዓዲ ትረኽቡ።

ጥዕና
Gesundheit

ኣብ መዋእለ ሕጻናት ከምኡውን ኣብ 4-ይን 8-ይን ክፍሊ ቆልዑን መንእሰያትን ብናይ ማሕበር ዓዲ ናይ ቤት-ትምህርቲ ሓኻይም ምርመራ ሕክምና ይገብሩ። እዚ ምርመራ ግድንን ነጻን እዩ። እዚ ምርመራ ዝግበር ጸገም ጥዕና፣ ከም እኒ ናይ ምስማዕ፣ ምርኣይ፣ ከምኡውን ናይ ዘረባ ጌጋ ይኹን ናይ ኣቃዉማን ምንቅስቃስን ጉድለት ከሎ ገና ንምፍላጥ እዩ። ንቆልዓ ተወሳኺ ምምርማር ወይ ከኣ ምሕካም ዘድሊ እንተኾይን፣ ሓኻይም ቤት-ትምህርቲ ንስድራ ቆልዓ ይሕብሩን፣ እንታይ ሰጉምቲ ክወሰድ ከም ዘለዎን እውን ምስኦም ይማየጡ።

ኣስናን ቆልዑን መንእሰያትን እዉን ቀጻሊ ብሓኻይም ኣስናን ቤት-ትምህርቲ ይምርመር እዩ። እዚ ምርመራ እዉን ግድንን ነጻን እዩ። ሕክምና ምስ ዘድሊ ስድራ ይሕብሩ እዮም። ዝኸፈል ገንዘብ ስድራ እዮም ዝኸፍሉ። ኣብ ቤት-ትምህርቲ፣ ቆልዑ ከመይ ጌሮም ኣስናኖም ከም ዝከናኹ ይላመዱ እዮም።

ቆልዓ ብሕማም ዝሰቐ እንተኾይን ወይ ከኣ ቀጻሊ ኣፋውስ ክወስድ ዝግብኦ እንተኾይን፣ ንመምህር ክፍሉ ሓብሩ።

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ቆልዓን ጥዕናን ኣብዛ ትሰዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርክቡ። www.migesplus.ch > Kind & Gesundheit

2 ቤት ትምህርቲ

ዕላማን አገባብ ስርዓትን

Ziele und Organisation

ዕላማ መዋላለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ናይ ቆልዑን መንእሰያትን ፍልጠት ክእለት ኣተሓሳስባን ናይ ኣሰራርሓ ጽፈት ምምዕባልን፣ ንኸባቢኦምን ማሕበረሰብን ብዝበለጸ ኩነታት ንኸርድእዎን ክብ ዝበለ ናይ ምሕዋስ ክእለት ንኸቀሰሙን፣ ኣሳቶምን ነብሶም ኪኢሎም፣ ሓላፍነት ዝሰምዖም ወልቀሰባት ንምጻን ክበቅዑን፣ ድሕሪ እቲ ግዴታዊ ትምህርቲ እዉን ዕዉት ዝኾነ ትምህርቲ ሞያ ወይ ከአ ቐጸለ ትምህርቲ ንኸወድኡ እዩ።

መምህራን እቲ ዝምህርዎ ትምህርቲ፣ ነቲ ክብጽሖ ተሓሲቡ ዘሎ ዕላማ መዋላለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ዘማልእን ኣብቲ ስርዓተ ትምህርቲ ዝተጠርከሰን እዩ።

ኣብ ኩለን ማሕበር ዓድታት ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ቡቲ ዝተዋህቦ ሓላፍነት ነሰራርሓ መዋላለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ይከታተል እዩ። ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት ዝጠልቦም ናይ ካንቶን ኢንስፐክተራት ንቤት ትምህርትታት ይቆጸጹ።

ማሕበር ዓዲ ንወለዲ ደቆም ኣብ መዋላለ ሕጻናት ምእንቲ ከመዝግቡ ይእዝዝ እዩ።

መዋላለ ሕጻናት

Kindergarten

ኣብ መዋላለ ሕጻናት ቆልዑ እንዳተጸውቱ ይመሃሩ እንዳተማህሩ ከአ ይጸውቱ። ቆልዑ ነቲ ዝርእይዎ ነግራት ምስትወዳል፣ ምዝራብ፣ ምስ ብዙሓት ካልኣት ቆልዑ ኣብ ሓደ ዕብይ ዝበለ ግሩፕ ንምሕዋስን ናይ ከባቢ ተመክሮታት ንምቕሳምን ይምሃሩ። ቆልዑ ኣብ መዋላለ ሕጻናት ሙሉእ ምዕባሌኦም ንኸወሰኸ ይተባብዑ ከምኡ-ዉን ቤት-ትምህርቲ ንምጅማር ይቕረቡ። ናይ መዋላለ ሕጻናት መምህራን ንምዕባሌ ነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ይከታተሉ ከምኡ ከአ ይደግፉ፣ ብዛዕባ ምዕባሌ ቆልዓ ድማ ምስ ወለዲ ይማየጡ እዮም።

ብሓደ ሓደ ጉዳያት ፍሉይ ሓገዝ ንዘድልዮም ቆልዑ (ንምሳሌ በዘራርባን ምንቕስቓስን ዘሎ ምዕባሌ) ተወሳኺ ደገፍ ብሰብ ሙያ ይግበረሎም እዩ።

መዋላለ ሕጻናት ከም ግቡኡ ክልተ ዓመት እዩ ዝወስድ። ምዕባሌ ናይ ቆልዓ ተራእዮ፣ ኣገዳሲ እንተ ኾይኑ እቲ ቆልዓ ናብ ቀዳማይ ደረጃ ዝኣትወሉ ጊዜ ሓደ ዓመት ክጸንሕ

ይኸእል እዩ ወይ ድማ ነቲ ኣብ ቀዳማይ ክፍሊ ክመሃሮ ዘለዎ ኣብ ክልተ ዓመት ከም ዝወድእ ይግበር።

ብዙሕ ቋንቋ እንዳለመዱ ዝዓብዩ ቆልዑ መዋላለ ሕጻናት ክኣትዉ ኸለዉ ቋንቋ ከባቢኦም ኣዳርዮ ዘይርድኦም ወይ ዘይዛረቡ እንተኮይኖም፣ ተወሳኺ ደገፍ ይረኽቡ እዮም። ናይ ጀርመንኛ ቋንቋ ኣዳሪኻ ምምላኽ ነተን ዝቕጽላ ዓወታት ትምህርቲ ቆልዓ ኣገደስቲ እዮን። ቆልዓኹም መዋላለ ሕጻናት ቅድሚ ምጅማሩ፣ ምስ ካልኣት ቆልዑ ከም ዝጸወትን፣ ነቲ ናይ ከባቢ ቋንቋ ድማ ከም ዝመሃር ንምግባርን ተገደሱሉ። ካብ ደቂ ክልተ ዓመት ጀሚሮም ንዘለው ቆልዑ ዝኸዉን ብዛዕባ ጸወታን ክንክንን ቆልዑ ከም እኒ ርክብ ኣዴታት ወይ ኣቦታት፣ ናይ ጸወታ ግሩፕ ወይ ከአ መወዳሊ ቆልዑ ዝምልከት ሓበሬታ ካብ ማሕበር ዓዲ ሕተቱ።
„ወለዲ ንዕዉት ትምህርቲ ዘለዎም ኣስተዋጽኡ“ (ገጽ 12) ርኣዩ።

ኣብ ሓደሓደ ዓድታት ቆልዑ መዋላለ ሕጻናትን ናይ ቀዳማይን ካልኣይን ክፍሊ ቤት ትምህርት ኩሉ ጊዜ ወይ ከአ ሓደሓደ ጊዜ ብሓባር ይመሃሩ። (ዝተፈላለየ ዕድመ) (Basisstufe ወይ ከአ Cycle élémentaire).

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ሓበሬታ ብዛዕባ መዋላለ ሕጻናት ኣብዛ ትስብብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ።
www.erz.be.ch/elterninfo > Kindergarten

ቀዳማይ ደረጃ (1-ይ - 6-ይ ክፍሊ)

Primarstufe

ካብ 1-ይ ክሳብ 6-ይ ክፍሊ ዘለዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ነቲ መሰረታዊ ዝኾነ ምንባብ፣ ምጽሓፍን ናይ ሒሳብ ትምህርትን ዝቐሰሙ ከምኡ-ዉን ፍልጠቶም የደልድሉ። ንኸባቢኦም ዘሎ ነገራት ንምፍላጥ መገዲ ይኸፈተሎም ከምኡ-ዉን ምስ ናይ ስራሕ ቴክኒካት ይላለዩ። ብዙሕ ጊዜ ኣብ ዝተፈላለዩ ዓይነት ትምህርቲ ሓደ ዓይነት ኣርእስቲ ይስራሕ። ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ቀስ ብቐስ ብዘይ ሓገዝን ንናይ ውልቆም ሓላፍነትን ክሰርሑ ይጅምሩ።

ካብ 3-ይ ክፍሊ ጀሚሮም እቶም ኣብቲ ጀርመንኛ ዝዘረበሉ ክፍሊ ካንቶን ዘለው ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ፈረንሳይኛ ከም ናይ መጀመርያ ቋንቋ ጓና ይምሃሩ፣ ኣብቲ ፈረንሳይኛ ዝዘረበሉ ከአ ጀርመንኛ ይምሃሩ።

ካብ 2013 ጀሚሩ ኣብ ክልቲኤን ክፍሊ ካንቶን ዘለው ተምሃሮ ካብ 5-ይ ክፍሊ ጀሚሮም እንግሊዝኛ ክመሃሩ እዮም።

ኣብ 5-ይን 6-ይን ክፍሊ ናይ ቆልዓኹም ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ መሳገሪ ንጥፈታት ይካየድ እዩ። (Sekundarstufe I) 7-ይ ክሳብ 9-ይ ክፍሊ (ዝቕጽል ገጽ ርኣዩ)

ብሓደ ሓደ ጉዳያት ጸገም (ቋንቋ፣ ምንቕስቓስ ኣካላት፣ ትምህርቲ ኣተኩርካ ናይ ምክትታል) ዘለዎም ቆልዑ፣ በዚ ምኽንያት ድማ ዕላማ ትምህርቶም ምምላእ ዝሸገሩ እንተኾይኖም፣ ንነፍሲ ወከፍ ወልቀሰብ ብዝተመደበ ዕላማ ትምህርቲ ይምሃሩ ወይ ከአ ኣብ ቤት-ትምህርቲ በዚ ሙያ

ብዝሰልጠኑ ሰብ ይድገፉ። ነዚ ጉዳይ ጸገም ትምህርቲ ቆልዓ እንታይ ከም ዝኾነ ንምፍላጥ፣ ምስ ናይ ወለዲ ፍቓድ፣ ሰብ ሙያ ይምርምር። እዞም ሰብ ሙያ እዚ ደገፍ ብፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ቆልዓ ኣድላይ እንተኾይኑ ኣጸርዮም ይወስኑ።

እዚ ፍሉይ ትምህርቲ (Spezialunterricht) ኣብ እዋን ትምህርቲ ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ወይ ከኣ ካብ ክፍሊ ወጻኢ ብግሩፕ እዩ ዝካየድ። ብዙሓት ማሕበር ዓድታት ናይ ምምሃር ጸገም ንዘለዎም ቆልዓ፣ ትምህርቲ ዝከታተሉሉ ዝኸእሉ ፍሉይ ክፍሊ የዓልዎ እየን። ኣብዚ ፍሉይ ክፍሊ (Besondere Klasse) ካብ ናይ ቤት-ትምህርቲ ክፍሊ ዝወሓዱ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ዝሰተፍዎ ክኸዉን ከሎ፣ መምሃራናም ድማ ጸገም ትምህርቲ ንዘለዎም ቆልዑ ንምሕጋዝ ዝሰልጠኑ ሰብ ሙያ እዮም።

ኣብ ትምህርቲም ብጣዕሚ ንፋዓት ንዝኾኑ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ እዉን ፍሉይ ምድላው ኣሎ። ኣብዚ ንምስታፍ እዉን ዉሳኔ ናይ ነዚ ጉዳይ ካብ ዝግምቱ ቤት ጽሕፈት ዘለዉ ሰብ ሙያ የድሊ እዮ።

ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ምስጋር
Übertritt von der Primar- in die Sekundarstufe I

ኣብ 5-ይን 6-ይን ክፍልታት፣ ናይ ቆልዓኹም ካብ ቀዳማይ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ዝቕይረሉ ናይ ምስጋር ንጥፊታት ይካየድ።

ኣብቲ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ - 9-ይ ክፍሊ) ዘሎ ትምህርቲ ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዉን ጨንፈራት ትምህርቲ ይመቐቐል። ናብ ሻብዓይ ክፍሊ ዝኣተዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ፣ ክሳብ እቲ እዋን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታትን እቲ ኣብቲ ቆልዓ ዘሎ ትጽቢት ምዕባላ ትምህርትን ኣብ ግምት ኣትዮ፣ ኣብ ሓንቲ ካብ እዞን ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዉን ጨናፍር ክፍሊ ይምደቡ። ኣብ ሓምሻይ ክፍሊ መምህር ንቆልዑን ንስድራን ብዛዕባ ንጥፊታት ምስግጋር ይሕብሮም እዮ።

„ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ“ (ገጽ 7) ከምኡ-ዉን „ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ“ (ገጽ 9) ርኣዮ።

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘሎ ኣመዛዝና ነጥብን ምስግጋር ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃን ኣብዛ ትሕዕብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዮ።

www.erz.be.ch/beurteilung > Elterninformation

ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ (7-ይ - 9-ይ ክፍሊ)
Sekundarstufe I

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ዘለዉ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ከከም ክእለቶም ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ ዝተፈላለዩ ክብደት ዘለዎ ጨንፈር ትምህርቲ ይመሃሩ።

ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ኣብ ክፍሊ ሓፈሻዊ (ናብ ሙያ ዝመርኡ) (Realklassen) ክፍሊ ካልኣይ ደረጃን (Sekundarklassen) ይምቀል። ኣብቲ ክፍልታት ካልኣይ ደረጃ ዝመሃሩ ተምሃሮ ብርትዕ ንዝበለ ትምህርቲ ብቕዓት ክህልዎም ኣለዎ። ጽቡቕ ወይ ብጣዕሚ ጽቡቕ ነጥብታት ዘምጽኡ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ፣ ቀጻይ ትምህርቲ ንምምሃር ክቕረቡ ይኸእሉ እዮም። ሓደ ሓደ ማሕበራት ዓዲ ፍሉይ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ የዓልዎ እየን (spezielle Sekundarklassen)። እተን ማሕበር ዓዲ፣ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ክፍሊ ሓፈሻዊ ምስ ክፍሊ ካልኣይ ደረጃ ተፈላልዮም ወይ ከኣ ሓሓሊፎም ብሓንሳብ ከም ዝመሃሩ፣ ባዕላተን ይወስኑ።

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ እዉን ደገፍን ፍሉይ ትምህርትን ኣሎ።

ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ ዝመሃሩ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ፣ ቀስ ብቐስ ብይኖም ይኹን ምስ ካልኣት ብጽቶም ብሓባር፣ ነቲ ስርሖም ባዕሎም ክሰርሑ ትጽቢት ኣሎ። እቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ስፍሓቱን ጥልቀቱን ይወስኽ። ኣብ ልዕሊ ድማ ንምምራጽ ትምህርቲ ሙያ ወይ ከኣ ንቐጻሊ ትምህርቲ ይዳለዉ። ምርጫ ሙያ (Berufswahl) መንእሰያት፣ ኣብ ናይ ዉልቀ ሰብ ድልየት፣ ተወህቦን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዘምጽእዎ ነጥብታትን ዝተጥርኮዘ እዮ። ቤት-ትምህርቲ ነዚ ኣገዳሲ ዝኾነ ንጥፊት ንምድጋፍ፣ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ብዛዕባ እዚ ኣርእስቲ ይዝይትዩሉ እዮም። ስድራ፣ መምህር ክፍልን ቤት ጽሕፈት ኣማኸርቲ ሙያን ብሓባር ኮይኖም ንመንእሰያት ኣብ ንጥፊት ዉሳኔም የሰንይዎም እዮም።

መምህር ክፍሊ ከሎ ገና ንመንእሰይን ንወለድን ብዛዕባ ምምራጽ ሙያን ምድላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ምስኡ ዝተተሓሓዘ ከኣ ክብደት ትምህርትን ትጽቢትን ይሕብር እዮ።

„ድሕሪ ቤት ትምህርቲ“ (ገጽ 9) ከምኡ-ዉን „ኣወሃህህ ነጥብ“ (ገጽ 4) ርኣዮ።

ሓደሽቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን

Neuzuziehende Kinder und Jugendliche

ከም ሓደሽቲ መጠን ሓበሬታ ብዛዕባ መዋእል ሕጻናትን ተሳትፎ ቤት ትምህርትን ካብ ማሕበር ዓዲ ትረኽቡ ኢኹም። ንቆልዓኹም እዉን ባዕልኹም ኣብ ዝምልከቶ ምምሕዳር ቤት ትምህርቲ ከተመዝግብዎ ትኽእሉ ኢኹም። ቆልዓኹም ኣብ ስዊዘርላንድ ዝካተተ ሕጻናትን ወይ ድማ ንውሕ ንዝበላ ኣዋርሕ ኣብ ስዊዘርላንድ ዝጸንሕ እንተኾይኑ፣ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ምስታፍ ግቡኡ እዩ። ኣብ መዋእል ሕጻናት ይኹን ቤት ትምህርቲ፣ ኣብ ዘድለዩ እዋን ዓመት ክእቶ ይከኣል እዩ።

ሓደሽቲ ዝመጹ ቆልዑን መንእሰያትን ድሕሪ ዘተ ወልዲ ምስ ዝምልከቶም መምህራን (ክሳብ እቲ ጊዜ ዘሎ ዶክሜንት ትምህርቲ ዝተሞርከሰ) ዕድመን ክሳብ እዚ ጊዜ ዝተማህሮ ክፍልታትን ኣብ ግምት ኣትዮም (ኣብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ እዉን ክብደቱ ክመጣጠኖ ይኽእል እዩ ኣብ ዝተባህለ ጨንፈር ክፍሊ) ይምደቡ። እዚ ብምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ዝግበር ናይ መጀመርታ ምምዳብ፣ ጊዜያዊ እዩ።

ካብ 4-ይ ክፍሊ ኣትሒዞ፣ እቶም መምህራ ቋንቋ ዘይክእሉ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ነቲ ኣብ ወጻኢ ዓዲ ዝተማህሮ ክፍሊ ምድጋሙ ኣገዳሲ ክኸውን ይኽእል እዩ። ምድጋም ክፍሊ፣ ነቲ መምህራ ቋንቋ ንክመልኩን ኣብ ዝበርዎ ቤት-ትምህርቲ ዘይተመሃሮ ነገራት ንክፈልጡን ይሕግዞም እዩ።

ነቶም፣ ነቲ መምህራ ቋንቋ ዘይክእሉ ወይ ከኣ ኣጸቢቑም ዘይመልኩ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ተወሳኺ ደገፍ ይግበረሎም እዩ። እዚ ተወሳኺ ትምህርቲ ብጀርመንኛ **[Deutsch als Zweitsprache (DaZ)]** ገንዘብ ኣይክፈሎን እዩ እቲ ትምህርቲ እዉን ኣብቲ ምዱብ ክፍሊ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ወይ ድማ ካብቲ ክፍሊ ወጻኢ እዩ ዝካየድ።

መብዛሕቱ እዋናት እተን ናይ ከተማ ማሕበር ዓዲ፣ ነቶም ቋንቋ መምህራ ዘይክእሉ ቆልዑን መንእሰያትን፣ ኣብተን ናይ መጀመርታ ሰሙናት ጥሉቕ ዝኾነ ትምህርቲ ቋንቋ ይምህራ እዮን።

ኣብ ዘለዎ ምድላዎት ከም እኒ ማሕበራት ስፖርት፣ መዓልታዊ ቤት-ትምህርቲ ቋንቋን ባህልን መበቆል ዓዲ (HSK) ፣ ንቆልዓኹም ቀልጢፉ ነዚ ሓዲሽ ቋንቋን ከባቢን ንምፍላጥ ካብ ምሕጋዙ ሓሊፉ ኣብ ማሕበረሰብ ንክሕወስ እዉን ይሕግዝ እዩ።

„ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ“ርአዩ። (ገጽ 9)

3 ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ

ዕድላት ትምህርቲ

Ausbildungsmöglichkeiten

ንዝተዓልመ ሙያ ወይ ከአ ቀጻሊ ትምህርቲ ዝመርሕ ከነታት፣ ካብቲ እስኹም ትምህርቲ ፍልይ ዝበለ ክኸውን ይኸእል ኣዩ፡ ካብ ቀደም ዝተፈለየ ወይ - እስኹም ኣብ ስዊዘርላንድ ዘይዓበኹም እንተ ኹንኩም - ካብ መቐለ ዓድኹም ፍልይ ዝበለ። ንምሳሌ ሕጂ፡ ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ሰብ ክመሃረን ዝኸእል ካብ 250 ንላዕሊ ዓይነተን ዝተፈላለዩ ሙያታት ኣለዎ።

ድሕሪ ግዴታዊ ቤት-ትምህርቲ፣ ቀጻሊ ትምህርቲ ሙያ ንመጻኢ ህይወት ቆልዓኹም ክብ ዝበለ ኣገዳስነት ኣለዎ፡ ናይ ሙያ ትምህርቲ ዘይወድኡ ወይ ቀጻሊ ትምህርቲ ዘይወድኡ፣ ዝተረጋገጸ ቦታ ስራሕ ናይ ምርካብ ምስኡን እቲ ዝጸበዮ መሃያ ወ.ሓድ እዩ። ቀጻሊ ናይ ምምሃር ዕድል ይኹን ኣብ ቦታ ስራሕ ምዕባላ ይተርፍ።

መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ)

Die Berufliche Grundbildung (Berufslehre)

መብዛሕትኦም መንእሰያት፣ ድሕሪ እቲ ግቡእ እዋን ትምህርቲ፣ ኣብ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ (ስልጠና ሙያ) ነቲ ሙያኦም ይመሃሩ እዮም፡ ኣብዚ ካብ ክልተ ክሳብ ኣርባዕተ ዓመታት ዝወስድ እዋን ኣብ ሓደ ትካል ልማዳዊ ትምህርቲ ይቐሰሙ። ምስኡ ድማ ኣብ ሰሙን ካብ ክልተ ክሳብ ሰለስተ መዓልታት ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሙያ (Berufsfachschule) ከይደም ነቲ ሙያኦም ዝምልከት ፍልጠታት ምስኡ ድማ ሓፊሻዊ ትምህርቲ ኣጥሊቆም ይምህሩ። ኣብ ሞንጎ ተመሃሪት/ተመሃራይ ሙያ፣ እቲ ዝምህር ትካልን ቤት-ትምህርቲ ሙያን ስምምዕ ይፍረም። ናይ ሓደ ሓደ ዓይነት ሙያታት ትምህርቲ ኣብ ክፍልታት ጥራሕ ክግበር ይኸእል እዩ [Handelsmittelschule (HMS) ከምኡውን Lehrwerkstätten ።

መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ዝወድኡ መንእሰያት፣ ኣብ ትካልን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ዝቐሰምዎ ዝተዋህደ ፍልጠት ስለዘለዎም፣ ከም ግቡኡ ብጣዕሚ ጽቡቕ ዕድል ስራሕ ኣለዎም። ኣብ ልዕሊኡ ከአ ድሕሪ ምወዳእ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ፣ ብዙሕ ዝዓይነቲ ቀጻሊ ትምህርቲታትን ናይ ምምሃር ዕድል ኣለዎም።

ብጣዕሚ ጽቡቕ ነጥብታት ዘምጽኡ ኣብቲ እዋን ተሳትፎ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ወይ ከአ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ምስ ወድኡ፣ ናይ ሙያ ማትሪክ (Berufsmaturität) ክገብሩ፣ ብእኡ ጌርም ድማ ኣብ ሓደ ዩኒቨርሲቲ ሙያ (Fachhochschule FH) ናይ ምምሃር ዕድል ኣለዎም።

ቀጻሊ ሓበሬታ ብዛዕባ መሰረታዊ ትምህርቲ ሙያ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት፡ www.erz.be.ch/berufsbildung ርኣዩ።

ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ

Die Mittelschulen

ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያ [Fachmittelschule (FMS)] ኣብ ወሽጢ ሰለስተ ዓመታት ንተመሃሮ ንሙያታት ጥዕና፣ መግህራንን ማሕበራዊን ስልጠናታትን ንክምሃሩ ይቕርቦም።

ናይ ትምህርቲ ተውህቦ ዘለዎም፣ ከምኡውን ልዕል ንዝበለ ጸዕሪ ቅሩባት ዝኾኑ ኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሮ ናይ ጂምናዥየም (Gymnasium) ትምህርቲ ንምስታፍ ዕድል ኣለዎም። ጂምናዥየም ኣብ 9-ይ ክፍሊ እዩ ዝጅመር፣ ኣርባዕተ ዓመታት ድማ ይወስድ (ድሕሪ 9-ይ ክፍሊውን ክጅመር ይከእል እዩ)። ኣብ ጂምናዥየም ጥሉቕ ዝኾነ ሓፊሻዊ ትምህርቲ ምስ ዝተፈላለየ ዓይነት ትምህርቲ ዘድሃቦ ትምህርቲ ይዳሎ። ናይ ጂምናዥየም ዲፕሎም (Matura) ዝሓዙ ብዘይ ተወሳኺ ፈተና ዩኒቨርሲቲ (Universität) ወይ ከአ ናይ ቴክኒክ ዩኒቨርሲቲ Technische Hochschule) ምስ ናይ ሓደ ዓመት ልማዳዊ ተመክሮ ድማ ኣብ ትካላት፣ ዩኒቨርሲቲ ሙያ ክኣትዉ ይኸእሉ።

ካብ ካልእ ካንቶናት ወይ ከአ ካብ ወጻኢ ዓዲ ናብ ካንቶን ቦርን ሓደሽቲ ዝመጹ እሞ ኣብዚ ካንቶን ናይ ጂምናዥየም ትምህርቲ ክቕጽሉ ንዝደልዩ፣ ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ጽሑፍ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት ኣሎ። www.erz.be.ch/aufnahmegym

ሓበሬታ ብዛዕባ ማእከላይ ቤት-ትምህርቲ ሙያን ጂምናዥየምን፡ www.erz.be.ch/mittelschulen

ኣማራጺ መፍትሒታት

Zwischenlösungen

ኣብ መወዳእታ 9-ይ ክፍሊ፣ ክእለት ቋንቋ ቆልዓኹም ነቲ ክመሃሮ ዝደለዩ ሙያ ንምጅማር ዘይብቐዕ እንተ ኾይኑ፣ ናይ ሙያ መቐረቢ 10-ይ ክፍሊ ናይ ምፍጻም ዕድል ኣሎ። እዚ ምድላው ነቶም ዕድሚኦም ካብ 16 ክሳብ 18 ንዝኾኑ እሞ ነቲ ቋንቋ መምሃሪ ዘይፈልጡ ወይ ቁሩብ ዝፈልጡ ሓደሽቲ ዝመጹ መንእሰያት እዉን ክፋት እዩ። www.erz.be.ch/bvs

ሓበሬታ ብዛዕባ እዝን ካልኣት ኣማራጽቲ መፍትሒታት ከሎ ገና ካብ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ወይ ከአ ካብ ዞባኹም ማእከል ሓበሬታ ሙያ (BIZ) ሕተቱ።

ተወሳኺ ሓበሬታ

Weitere Informationen

ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ብጀካ እዘን ኣብዚ ዝተጠቐሳ ትምህርቲታት፣ ዝዳለዎ ካልኣት እዉን ኣለዎ።

ሓበሬታ ብዛዕባ ምርጫ ሙያን ኣብ ዝተፈላለዩ ከባብታት ዝርከባ ማእከላት ሓበሬታ ሙያ፡ (BIZ)፡ www.erz.be.ch/berufsberatung

ብዝተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ምርጫ ሙያ ኣብዛ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ። www.berufsberatung.ch/dyn/8188.aspx

ጎደና ትምህርቲ ድሕሪ ቤት-ትምህርቲ፣ ብሰሌዳ ዝተዓልዎ፡ www.erz.be.ch/berufsbildung

4 ወለድን ቤት ትምህርትን

ሓባራዊ ስራ-ሕ Zusammenarbeit

ስድራን ቤት ትምህርትን ብሓባር ንክሰርሑ ብሕጊ ይግደዱ እዮም። እዚ ሓባራዊ ስራ-ሕ ብብጻይነት ክኸውን ይግብእ። ቀንድን ኣገደስትን ዝኾና ጉዳያት፣ ናይ ቆልዓ ዓወት ትምህርትን ቅሳነትን እዮን።

ነንሕድሕድካ ምሕባር Gegenseitige Information

መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ንወለዲ ኣገደስቲ ብዛዕባ ዝኾናን ምስ ትምህርቲ ዝተተሓሓዘ ተሓሲቦን ዘለዎን ጉዳያትን (ዝዳሎ ነገር፣ ዙሪት ቤት-ትምህርቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ከምኡውን ኣገባብ ቤት-ትምህርቲ (ምምዳብ ቤት-ትምህርቲ ወይ ክፍሊ፣ እዋናት ክፍሊ ጊዜ ትምህርቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ይሕብራ እዮን። እቲ ሓበሬታታት ብመልክዕ ጽሑፍ ወይ ድማ ንሓበሬታታት ተባሂሉ ኣብ ዝዳሎ ምሽት ወለዲ ከምኡውን ዕለት ምብጻሕ እዮን ዝንገራ። ትጽቢትና ብዝተኻእለ መጠን ኣቦን ኣደን ኣብዘን ምድላዎት ክሳተፉ እዮ። ክልቲኹም ወለዲ ኣብዘን ምድላዎት ክትርከቡ ዘይትክእሉ እንተኾነኩም፣ ነቲ ዝዓደመኩም መምህር ብቻል ወይ ከኣ ብጽሑፍ ሓብሩ ከምኡውን ኣብቲ ዝተዳለወ ኣኼባ ዝተነገረ ሓበሬታ ከመይ ጌርኩም ከም ትረኽቡ ሕተቱ።

መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ቀጻሊ ብዛዕባ (ትምህርታዊ) ምዕባለን ጠባያትን ቆልዓ ንወለዲ ይሕብራ እዮን። ኣብ ዓመት ትምህርቲ ብወሒዱ ሓንጻብ ዘተ ወለዲ (ኣብ መንጎ ወለዲ ተመሃሪትን / ተመሃራይን መምህር ክፍልን) ይግበር እዮ። (ኣወሃህባ ነጥቢ፣ ገጽ 4 ርአዩ)። ትጽቢትና ብዝተኻእለ መጠን ኣቦን ኣደን ኣብዚ ክሳተፉ እዮ። ቆጶራ ናይ ዘተ ምሳኹም ተማኺርና ኢና ንወሰና።

ብዛዕባ ቤት-ትምህርቲ ወይ ከኣ ትምህርታዊ ምዕባለን ጠባያትን ቆልዓኹም እኹል ዝኾነ ሓበሬታ ዘይረኽቡኩም መሲሉ እንተተሰማዕኩም፣ ንመምህር ክፍሊ ወይ ድማ ንምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ሕተቱ።

ምስ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ተሰማዕኩም ኣብ ክፍሊ ቆልዓኹም ምብጻሕ ክትገብሩ ትክእሉ።

ንቆልዓኹም ኣብ ምዕባሌኡ ይኹን ተገዲሱ ናይ ምክትታል ክእለቱ ክጸሉ ዝክእል ኩነታት እንተተፈጠሩ፣ ንመምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ሓብሩ።

„ካብ ትምህርቲ ምብኳርን ምዕራፍን“ (ገጽ 4) ርአዩ።

ትርጉም Übersetzung

እቲ ኣብ ምሽት ወለዲ ወይ ከኣ ኣብ እዋን ዘተ ወለዲ ዝገረብ ጉዳያት ክትርድእዎ ይገድስ እዮ። ዘሰክፊኩም ጉዳያት ክትገልጹን ከምኡውን ሕቶኹም ከተቐርቡ ምክኣልኩምውን ኣገዳሲ እዮ። ክእለት ቋንቋኹም ዘይብቐዕ እንተኾይኩም፣ ሓደ ንዓቕሚ ኣዳም/ ሂዋን ዝበቐዔ ተርጓሚ ክትማልኡ ትክእሉ ኢኹም። ምናዓ ነቲ ዘተ ወለዲ፣ ቤት-ትምህርቲ ዝትርጉም ወልቀ ሰብ

ክጠልብ ይክእል እዮ። ብቤት-ትምህርቲ ዝጥለብ ተርጓሚ ወልቀ ሰብ ሞንጎኛ፣ ነዚ ስራ-ሕ ዝሰልጠነን ምስጢር ንምሕላው ዝመሓለን እዮ።

ኣገደስቲ ዉሳነታት Wichtige Entscheide

ብዛዕባ ኩለን ኣገደስቲ ዝኾና ንምስጋም ትምህርቲ ቆልዓኹም ዝምልከታ (ንምሳሌ ካብ መዋእለ ሕጻናት ናብ ቀዳማይ ደረጃ ቤት-ትምህርቲ ከምኡውን ካብ ቀዳማይ ደረጃ ናብ ማእከላይ ካልኣይ ደረጃ፣ ናብ ዝቐጽል ክፍሊ ምሕላፍ፣ ናብ ፍሉይ ክፍሊ ምቕያር) ምስ ቆልዓኹምን ምሳኹምን ንማየጠለን ኢና። ካብ ዝምልከቶ መምህርን ምምሕዳር ቤት ትምህርትን ሓበሬታ ክትሓቱ፣ ሓሳብኩም ናይ ምግላጽ፣ ምክሪ ናይ ምሕታት ይኹን ኣብ ማሕደር ቆልዓኹም ተመዝጊቡ ዘሎ ነገራትን ናይ ምንባብ መሰል ኣለኩም። ዉሳነ ምስጋም ትምህርቲ ቆልዓኹም ብምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ እዩ ዝወሰነ። ናይ መወዳእታ ዉሳነ ምክንያቱ ተዘርዚሩን ብጽሑፍ ተዳልዩን ንዓኹም ክግለጽ ኣለዎ። በዚ ዉሳነ እንተዘይተሰማዕኩም፣ ናብ ቤት ጽሕፈት ኢንሰፕክተራት ቤት-ትምህርቲ ይግባኝ ክትብሉ ትክእሉ ኢኹም።

„ኣወሃህባ ነጥቢ“ ርአዩ። (ገጽ 4)

ተሳታፍነት Mitwirkung

ንኣሽቱ ሓገዛት ንመማህራን ወይ ድማ ንቤት-ትምህርቲ ንምልጋስ ቅሩባት እንተኮንኩም እዋ ዝጥዕመኩም እንተኾይኩም፣ ንምሳሌ ኣብ እዋን ዙሪታት ከተሰንዩ፣ ኣብ ፕሮጀክትታት ምትሕግጋዝ፣ ንወለዲ ካልእ ቆልዓ ንእሽተይ ሓገዝ ትርጉም ክትሕግዙን ወ.ዘ.ተ.፣ ንመምህር ክፍሊ ሓብሩ። ከምዚ ዝኣመሰላ ምትሕግጋዛት ወለድን መምህራንን ዘለዎም ርክብ ንክጽብቑን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ድማ ሰላማዊ ኩነታት ንምፍጣርን ኣበርክቶ ኣለዎን።

ብዙሓት መዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ቤት ምክሪ ስድራ ኣለዎን። እዛ ቤት ምክሪ ስድራ ካብ ነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ካብ ሓደ ክልተ ወከልቲ ትሕዝ። እዞም ወከልቲ ኣብ መጀመርታ ዓመት ትምህርቲ ብወልዲ ቆልዑ ይምረጹ። ናይ ሓደ ክፍሊ ወከልቲ ምስ መምህር ክፍሊ ቅርብ ዝበለ ስራ-ሕ ይሰርሑ። ብሓባር ኮይኖም ንርክብ ወለድን መምህር ክፍልን ይሕብሕቡ ከምኡውን ብዛዕባ ኣተዓባብያን ኣገባብ ኣሰራርሓ ቤት ትምህርትን ይማየጡ። ወከልቲ ወለዲ ሽግር ንምፍታሕ፣ ኣብ ምድላው ፕሮጀክትታት ይሕግዙ ከምኡውን ነቲ ናይ ስድራ ጉዳያት ኣብ ቤት ምክሪ ወለዲ ይውክሉ። ቤት ምክሪ ወለዲ ንምሉእ ቤት-ትምህርቲ (ወይ ድማ ብወሒዱ ንሓንቲ ክፍሊ) ዝምልከታ ኣርእስቲ ሒዞም ይዛረቡሉ።

ብዛዕባ ተሳትፎ ወለዲ ኣብ መዋእለ ሕጻናት ወይ ድማ ቤት-ትምህርቲ ቆልዓኹም ኣጸቢቕኩም ክትፈልጡ እንተደሊኹም፣ ካብ መምህር ክፍሊ ወይ ከኣ ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ትረኽቡ።

5 ኣብ ቤት ትምህርቲ ዘሸግር ኩነታት

ቆልዓኹም ምናልባት ኣብ ክፍሉ ቅሳነት ኣይስምዖን ኣሎ ወይ ከኣ ምዕባል ትምህርቲ ብድንገት ትሒቱ ይኸውን። ቆልዓኹም ምናልባት ምስ ካልኦት ቆልዑ ሽግር ይህልዎ ወይ ከኣ እስኹም ከም መጠን ወለዲ ቦቲ ወሳኝ ሓደ መምህር ኣይትሰማምዑን ትኾኑ።

ዘሸግር ኩነታት እንተተፈጥረ ዝግበር ነገር

Vorgehen in schwierigen Situationen

ንቆልዓኹም፣ ንመምህር ወይ ድማ ንክፍሊ ዝትንክፍ ኣሸጋር ዝኾነ ኩነታት እንተተፈጥረ፣ ከምዚ ዝቕጽል ነገራት ይግበር፡

1. ወለድን መምህርን ይራኸቡ። ብዛዕባ እቲ ዘጋጠመ ኩነታት ተማይጠም መፍትሒ ዝኸውን መገዲ ይናድዩ። ብኸምዚ መገዲ መብዛሕትኡ ጊዜ መፍትሒ ይርከብ እዩ።
2. ወለድን መምህርን መፍትሒ ክረኽቡ እንተዘይክኢሎም ከምኡውን ካብ ክልቲኦም ሓደ ወይ ድማ ክልቲኦም ኣድላዩ መሲሉ እንተተራእዮም፣ ምስ ሓለፍቲ ቤት-ትምህርቲ ተጸምቢሮም ይማየጡ።
3. ነተን ዝቐረባ ሕቶታት ወይ ድማ ሽግራት ብቐጥ ዝኾነ መፍትሒ እንተዘይተረኽቡ፣ ንኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ጉዳይኩም ክትነግሩ ትኽእሉ ኢኹም።

እዚ ኣገባብ ብወለድን ብመምህራንን ክሕሎ ኣለዎ። ኣድላዩ እንተኾይኑ ተርጓሚ ክጥለብ ይከኣል እዩ።

ናይ ዲሲፕሊን ጉድለት እንተጋጠመ ዝወሰድ ስጉምቲ

Massnahmen bei Disziplinproblemen

ኩሎም ቆልዑ ኣብ ቤት ትምህርቲ ቀሲኖም ጽቡቕ ምእንቲ ክመሃሩ፣ ቤት-ትምህርቲ ስነ ስርዓት ዘለዎ ኣገባብ ኣብ ቤት ትምህርቲ ከምዝሰፍን ትገብር እያ። ኣዋልድን ኣወዳትን ተምህር ንሓባራዊ ናብራ ዘገልግል ሕጊ ቤት ትምህርቲ (ስነ ስርዓት ቤት ትምህርቲ፣ ሕጊ ክፍሊ) ክሕልዉ ኣለዎም ከምኡውን ንትእዛዛት መምህራንን፣ ምምሕዳር ቤት ትምህርትን ኣባላት ቤት ትምህርትን ክኸተሉ ኣለዎም። ብተደጋጋሚ እዋናት ሕግታት እንተዘይተሓለዎ ወይ ድማ ክብ ብዝበለ ኩነታት እንተተጣሕሳ፣ ናይ ዲሲፕሊን ምጉዳል ስጉምቲ ይውሰድ።

እተን ዝተወሰዱ ስጉምቲታት ኣወንታዊ ለውጢ እንተዘየምጸኡን፣ ቤት-ትምህርቲ ነዚ ጉዳይ ሰብ ሙያ ትጠልብ። ብጠባይ ሓንቲ ተምሃሪት ወይ ሓደ ተምሃራይ ኣገባብ ቤት-ትምህርቲ ክብ ብዝበለ ደረጃ እንተተሓሳዮ፣ ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ብመልክዕ ጽሑፍ ካብ ቤት-ትምህርቲ ክሰጉግ ወይ ከኣ ክእግድ ከም ዝኾነ ብዝሒ ክጠንቅቅ ይኽእል እዩ። ናይ ቤት-ትምህርቲ ኣገባብን ስነ ስርዓትን ምእንቲ ክሕሎ፣ ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ንኣዋልድን ኣወዳትን ተምሃሪ ክሳብ ዓሰርተ ክልተ ሰሙናት ካብ ትምህርቲ ክእግድ ይኽእል እዩ። (ግዜያዊ) እገዳ ንዝተገብረሉ ተምሃራይ፣ እቲ ዝተጠልበ ሰብ ሙያ፣ ስድራን፣ ቤት ትምህርትን ብሓባር ኮይኖም እቲ ተምሃራይ ኣብቲ እዋናት ተመጣጣኒ ዝኾነ ስራሕ ይገደዱ።

6 ኣብ ኣተዓባብያ ቆልዓ ዘሸግር ኩነታት

ብዛዕባ ኣተዓባብያ ቆልዓ ሕቶ እንተለኩም እውን ምስ መምህር ክፍሊ ቆልዓኹም ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። ምእንቲ ተመክሮ ካልኦት ስድራ ክትቀስሙን ንኸምዚ ዓይነት ኩነታት ከመይ ጌሮም ከምዝፈትሑምን ንምፍላጥ፣ ምስ ካልኦት ስድራውን ተማየጡ።

ናይ ሰብ ሙያ ምኽሪ

Beratung durch Fachpersonen

ምስ መምህር ቆልዓኹም ጥራሕ ከይኮነ ምስ ሰብ ሙያ እውን ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባብያ ናይ ዞባኹም ሓገዝ ይገደዱ እዩ።

ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባብያ ንዓኹም ቅሩብ እዩ፡

- እቲ ሽግር ኣተዓባብያ ንዓኹም ዓቢ ጸር እንተኾነኩም እዎ፣ በይንኹም ነዚ ሽግር ምፍታሕ እንተጸገመኩም (ዘይምእዛዝ፣ ኣንጻርነት፣ ፍርሓት፣ ምዕግርጋር፣ ኣብ መንጎ ኣሕዋት ባእሲ፣ ምስ መሳቲ ዘይምስምማዕ፣ ኣጸጋሚ ኩነታት ስራሕ፣ ዓቕን ዘይብሉ ናይ ኢንተርኔት ምርኣይ፣ ምስታይ ኣልኮል፣ ምወሳድ ድራግ፣ ኣብ እዋን ዕረፍቲ ኸፋ-እ ግብሪ፣ ወ.ዘ.ተ. ወይ ድማ ንምሳሌ ቆልዓ ኩሉ ጊዜ ዝሓዘን እንተኾነ ወይ ከኣ ምብላዕ እንተኣበዩ።
- እታ ስድራቤት ኣብ ኣጸጋሚ ኩነታት እንተሉ (ምፍልላይ፣ ፍትሕ፣ ካልእ ጸገም ስድራቤት፣ ወ.ዘ.ተ.)
- ቆልዓ ኣብ ቤት-ትምህርቲ ሽግር እንተለዎ (ናይ ምምሃር፣ ትምህርቲ እንተበርትዎ ወይ ከኣ ጠባያዊ ሽግር) እሞ እዚ ተፈሊጡ ቆልዓ ሓገዝ ምእንቲ ክረክብ (ስድራን ቤት ትምህርትን ብሓባር እንተ ኣመልኪቶም)
- ኣብ ሓደ ክፍሊ/ ሕንጻ ቤት-ትምህርቲ ሽግር እንተለዎ (ንምሳሌ ዕግርግር፣ ቀቢላነት።)

ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ብዝተፈላለዎ ቋንቋትት ሓበሬታን ኣድራሻን ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣብ ቀረባኹም ትረኽቡ። www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ሓደ ሓደ ማሕበራት ዓዲ ኣንስተይቲ ወይ ተባዕታይ ናይ ቤት-ትምህርቲ ማሕበራዊ ጉዳይ ሰራሕተኛ ኣለዉ። ሽግር እንተገጠመኩም ምስ እዚኦም ሰብ ሙያ እውን ክትማኸሩ ትኽእሉ ኢኹም። እዞም ሰብ ሙያ ነቲ ጉዳይኩም ዝተመልከተ ምኽሪ ይልግስልኩም፣ ድልየትኩም እንተኾነ ድማ ነቲ ዝቕጽል ስጉምቲ ንምእላም ይመኽሩኹም እዮም።

ምስ መኻሪ ኣተዓባብያ ወይ ድማ ምስ ናይ ቤት-ትምህርቲ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳያት ክትማየጡ ከለኹም ዘድሊ እንተኾይኑ ተርጓሚ ክጥለብ ይኽእል እዩ።

ኩሎም ሰብ ሙያ ምስጠር ክሕልዉ ይግደዱ እዮም።

7 ከም መጠን ወለዲ ንዓወት ትምህርቲ ተበርክትዎ

መሰረት ጽቡቕ ምዕባል ቆልዓኹም፣ ኣብተን ናይ መጀመርታ ዓመታቲ እየን ዝትከላ። ኣብታ ብዘተፈላለዩ ቋንቋታት ዝተዳለወት “ንትምህርቲ ብቕዓት” (Fit für die Schule) ትብል ጽሕፍቲ፣ ንዕለታዊ ኣተዓባብዎ ዝምዕዳ ሓሳባት ትረኽቡ። www.erz.be.ch/erziehungsberatung

ከም መጠን ወለዲ እስኹም ንትምህርታዊ ምዕባል ቆልዓኹም ክብ ዝበለ ኣበርክቶ ክትህቡ ትክእሉ።

ምርኣይ ተገዳስነት

- ምስ መምህራን ዘለኩም ርክብ ሓብሕቡ ከምኡውን ብዘተኻእለኩም መጠን ኣብ ኩለን ምድላዎት ቤት-ትምህርቲ ተሳተፉ። ከምዚ ጌርኩም ንቆልዓኹም ቤት-ትምህርቲ ኣገዳሲ ምዃኑ ተርእይዎ። ምስ መምህራን ምምያጥን ብሓባር ምስራሕን፣ ንቆልዓኹም ብዝበለጸ መገዲ ኣብ ትምህርቲ ንክምዕብል ይሕግዞ እዩ።
- ቆልዓኹም ኣብ ቤት ትምህርቲ፣ እንታይ ከም ዘጋጠሞን ዝተመሃረን፣ ከም ዝነግረኩም ግበሩ።

ሓብ ምሃብን ምድጋፍን

- ቆልዓኹም ድቃስ ጸጊቡን ጽቡቕ ቆሪሱን ከምኡ ድማ ጠዓሞቱ ኣብ ቦርስኡ ተጌርሉ ንቤት-ትምህርቲ ከም ዝመጽእ ግበሩ።
- ንቆልዓኹም (ብመኪና) ጌርኩም ንቤት-ትምህርቲ ኣይተምጽእዎ። ክሳብ ባዕሉ ነቲ መገዲ ብእግሩ ወይ ብብሽክለታ ክኸይድ ዝክእል፣ ንቆልዓኩም እንዳሰነኹም ነቲ መገዲ ኣልምድዎ።
- ስራሕ ገዝኡ ከም ዝወድኤን ከምኡውን ንዝቕጽል መዓልቲ ቦርሳኡ ከም ዝቐረበን ተኸታተልዎ።
- ቆልዓኹም ንዘለዎ ክእለት ምምሃር እመንዎ። ብዘተኻእለ መጠን ብዙሕ ነገራት ባዕሉ ንክገብር ሕደግዎ።
- ቆልዓኹም ነቲ ዘርእዩ ጸዕሪ ትምህርትን ኣብ እዋን ሽግር ንዘርእዩ ትዕግስትን ንኣድዎ።
- ቆልዓ ተጋግዶ ኢልኩም ኣይትንቀፍዎ፣ እንታይ ደኣ ምስኡ ብሓባር ኳንኩም ካብቲ ጌግኡ እንታይ ክመሃር ከም ዝክእል ሕሰቡ።

ቋንቋን ወልቃዊ ተሞክሮን ምሕብሓብ

- ካብ ንእስነቱ ጀሚርኩም ምስ ቆልዓኹም ብዙሕ ተዛረቡ። እንታይ ትገብሩ ከም ዘለኹም ንገርዎ ከምኡውን እቲ ንዕኡ ከቢብዎ ዘሎ ዓለም ኣረድእዎ። ተዓጊስኩም ስምዕዎ ከምኡውን ንሕትኡ መልሲ ሃብዎ። ታሪኻት ንገርዎ ከምኡውን መጽሓፍ ኣንብቡሉ።
- ምስ ቆልዓኹም ሓባራዊ ነገራት ግበሩ። ንምሳሌ ምስኡ ኳንኩም ንመካነ እንሰሳ፣ ንሙዚያም፣ ወይ ከኣ ተፈጥሮ ክትርእዩ ኪዱ። ብከምዚ መገዲ ቆልዓኹም ብምሉእ ህዋሳቱ ናይ ዓለም ተሞክሮ ክቐስምን ህሉው ርክባት እውን ክርድኡ ይከእልዎ።
- ምስ ቆልዓኹም ኳንኩም ቀጻሊ ናብ ቤተ መጻሕፍቲ ኪዱ ከምኡውን ንክንብብ ሓብ በልዎ።

ብዙሕ ቋንቋታት እንዳለመዱ ዝዓብዩ ቆልዑ

- ምስ ቆልዓኹም ብቲ እስኹም እትመልክዎ ቋንቋ ተዛረቡ። ቆልዓኹም ወላኪ ብቋንቋ ጀርመንኛ እንተመለሰልኩም እውን እስኹም ኣብታ ቋንቋኹም ጽንዑ።
- ቆልዓኹም ካብ ንእስነቱ ጀሚሩ ጀርመንኛ ከም ዝመሃር ግበሩ። እስኹምውን ነቲ ቋንቋ ከባቢኹም ድሉዎት ኩነን ተምሃርዎን። ንቆልዓኹም ኣርኢዎ ኢኹም።
- ንቆልዓኹም ናብቲ ቋንቋን ባህልን መበቆል ዓዲ ዝመሃሩሉ ስደድዎ (HSK): ንቆልዓ ብቲ ናይ መጀመርታ ቋንቋታት (ቋንቋ ኣደ/ኣብ) ምሕብሓብ ነቲ ናይ ቋንቋ ምዕባሌኡ ኣገዳሲ እዩ።

ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት „ብብዙሕ ቋንቋ ምዕባይ“ ርኣዩ: www.erz.be.ch/hsk

ምስ ኣደሸቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ምወላን

ምጥቃም ኣደሸቲ ስነ ሜዲያ (ኮምፕዩተር/ኢንተርኔት፣ ሃንዲ፣ ኢ-ሜይል፣ ቻት፣ ጸወታታት፣ ፌስቡክ፣ ዩ-ትዩብ ወ.ዘ.ተ.) ብዙሕ ኣገልግሎት ንምውሃብ ዝተዳለወ ኮይኑ፣ ንቆልዑን መንእሰያትን ድማ ዝውቱርን ዕለታዊን ኮይኑ ኣሎ። ተመክሮታት ከም ዘርእዩና፣ ነዘን ሜዲያታት ካብ መጠን ንላዕሊ ኣዘውቲርካ ብምጥቃም ወይ ከኣ ጎዳኢ ንዝኾነ ዕላማታት ክወዕላ ከም ዝክእል እዩ (ሱስ ኢንተርኔት፣ ጸርፊ ብኢንተርኔት፣ ትርኢት ባእስታት፣ ፖርኖግራፍ፣ ወ.ዘ.ተ.)። ምስ እዘን ኣደሸቲ ስነ ሜዲያታት ክህሉ ዝግብኡ ሓላፍነት ዘልዎ ርክብ፣ ቆልዑን መንእሰያትን ክመሃርዎ ኣለዎም።

- ቴለቪዥንን ኮምፕዩተርን ኣብ ክፍሊ ቆልዑ ዘይኮነስ፣ ሙሉእ ስድራቤት ኣብ ዝርከቡሉ ክፍሊ ኣንብሩ።
- ቆልዓኹም ኣብ ኢንተርኔት ዝርእዩ ነገራት ተገዲስኩም ርኣይዎ ከምኡውን ዝጸወቱ ጸወታታት ከም ዘርእዩኩም ግበሩ፣ እቲ ዝጥቀሙሉ መራኽቢ ኣድራሻትን ናይ ዌብ ኣድራሻን እውን ርኣዩ።
- ምስ ቆልዓኹም ብዛዕባ ምጥቃም ሜዲያታት ሕግታት ኣውጽኡ ከምኡውን ሕጊ እንተዘይተኸበረ ብዛዕባ ዝህሉ ሳዕቤን ተሰማምዑ። ዝጥቀሙሉን እዋናት ኣብ መዓልቲ/ሰሙን ወስኑ፣ ዝተመጣጠነ ፕሮግራም፣ ጸወታን ኣድራሻ ኢንተርኔትን፣ ኣብ እዋን ምጥቃም ኢንተርኔት ዝርኢ ጠባያት ምሕጋግ።
- ኣብ ፕሮግራማት ቴለቪዥንን ጸወታ ኢንተርኔትን ዘሎ ገደብ ዕድመ ኣስተውዕልዎ።
- ቆልዓኹም ኣብ እዋናት ዕረፍቲ ክገብሩ ዝክእል መደባት ዕርፍቲ ደግፍዎ፣ ምስ ስድራቤት ወይ ድማ ምስ መዘናታቲ፣ ከምኡውን ቀጻሊ ኣብ ደገ ናይ ኣካላት ምንቅስቓስ ምእንገድ ክገብር ደግፍዎ።

ብዘተፈላለዩ ቋንቋታት ብዛዕባ ምስ ኣደሸቲ ስነ ሜዲያ ዘሎ ርክብ ዝምዕዳ ሓሳባት ኣብዚ ኣድራሻ ኢንተርኔት ርኣዩ:

- www.migesplus.ch > Kind und Gesundheit
- www.sucht-info.ch > Elternbrief 8
- www.cybersmart.ch

8 ማህደረ ቃላት

ምብኳር

Absenzen

ምብኳር ኣብ እዋን ትምህርቲ ዘይምህላው እዩ።

ምኽሪ ሙያ

Berufsberatung

ምኽሪ ሙያ ዝህቡ ሰብ ሙያ፣ ንመንእሰያትን ብጹሓትን ሓበሬታን ምኽርታትን ብምልጋስ ነቲ ንዕኡም ዝኸውን ትምህርቲ ሙያ ወይ ከኣ ቀጻሊ ትምህርቲ ንክመርጹ ይሕግዝዎም። እሳቶም ኣብ ዞባዊ ቤት ጽሕፈት ናይ ሙያ ሓበሬታ እዮም ዝሰርሑ። (BIZ)

ምወሳድ ዕረፍቲ

Dispensationen

ምወሳድ ዕረፍቲ ንቐጻሊ ወይ ከኣ ንውሕ ንዝበለ እዋን ካብ ትምህርቲ ነጻ ምዃን እዩ። ዕረፍቲ ንምወሳድ ኣቐዲምኩም ዝተቐረብኩምሉ ክኸውን ኣለዎ ከምኡውን ብመልክዕ ጽሑፍ ኣብ ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ከተመልክቱ ኣለኩም።

ምኽሪ ኣተዓባቢያ

Erziehungsberatung (EB)

ሰብ ሙያ ምኽሪ ኣተዓባቢያ ንስድራ፣ ንቆልዑን መንእሰያትን ኣሸጋጋሪ ኩነታት እንተጋጠሞም ይመኽሩ ከምኡውን ነቲ ምኽንያት ሽግር ትምህርቲ የጽንዑ። እሶም ኣብ ዞባዊ ቤት ጽሕፈት ምኽሪ ኣተዓባቢያ ይሰርሑ።

ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት

Erziehungsdirektion

ምምሕዳር ቤት ትምህርትታት ናይ ካንቶን ቤት ጽሕፈት ትምህርቲ እዩ። እዞ ቤት ጽሕፈት ነተን ኣብ ማሕበራት ዓዲ ንዝርከባ ቤት ትምህርትታት መድረኽ ተዳሉ ከምኡውን መደብ ትምህርቲ ተውጽእ።

ሰብ ሙያ

Fachperson

ሰብ ሙያ ንሓደ ወሱንን ፍሉይን ስራሕ ዝሰልጠኑ እዮም። ኣንስትን ተባዕቶን መምህራን ንክምህሩን ክመሃሩን ዝሰልጠኑ ሰብ ሙያ እዮም። ካልኣት ሰብ ሙያ ንኣንስትን ተባዕቶን መምህራን ከምኡውን ወለድን ኣብ ናይ ትምህርታዊን ኣተዓባቢያን ዘለዎም ሕቶታት ይድግፉ። ከም ምሳሌ ሰብ ሙያ ምኽሪ ኣተዓባቢያ፣ ናይ ቤት-ትምህርቲ ማሕበራዊ ስራሕን ምኽሪ ሙያን።

ማሕበር ዓዲ

Gemeinde

ማሕበር ዓዲ ንኣገባብ ቤት ትምህርቲ ዓዲ ሓላፍነት ኣለዎ። እሳ ነቲ ትምህርታዊ ኢንፍራ ስትራቴጂክ ተዳሉ፡ ሕንጻ ቤት ትምህርቲ፣ ኣቐራሕት፣ ናውቲ ትምህርቲ። ኣብ ኣድራሻ ኢንተርኔት ወይ ከኣ ኣብ መስኮት ሓበሬታ ምምሕዳር ዓዲ፣ ብዛዕባ ናይ ከባቢኹም ምድላዎት ሓበሬታታት ትረኽቡ።

መምህር ክፍሊ

Klassenlehrperson

መምህር ክፍሊ ንትምህርታዊን ኣገባብ ኣሰራርሓን ናይ ሓደ ክፍሊ ናይ ምምራሕን ሓላፍነትን ኣለዎ። እሱ ንመዋእለ ሕጻናትን ቤት ትምህርትን ዝምልከታ ሕቶታትኩም ይኸኹን ጉዳያትኩም መጀመርታ ተማኸርዎ ሰብ እዩ።

ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ

Schulleitung

ምምሕዳር ቤት-ትምህርቲ ንትምህርታዊን ኣገባብ ስራሕ ቤት ትምህርትን ሓላፊት እያ። ንቆልዑ ኣብተን ክፍልታት ትምህርቲ ከምኡውን ብዛዕባ ትምህርታዊ ምዕባላ ናይ ምወሳን ሓላፍነት ኣለዎ።

ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ

Schulkommission

ኮሚሽን ቤት-ትምህርቲ ከምቲ ኣብ ናይ ካንቶን ሕግታትን ናይ ማሕበር ዓድታት ኣገባብን ሰፊሩ ዘሎ መሰረት፣ ቆልዑ ኣብ መዋእለ ሕጻናትን ቤት-ትምህርትን ከም ዝሳተፉ ትቆጻጸር። ካብኡ ሓሊፍውን ንስትራቴጂያዊ ወሳኔታት ናይ ቤት-ትምህርቲ ሓላፍነት ኣለዎ።

ኢንስፐክተር ቤት-ትምህርቲ

Schulinspektorat

ኣንስትን ተባዕቶን ኢንስፐክተራት ቤት-ትምህርቲ ነተን ናይ ካንቶን ቤት-ትምህርቲ ይቆጻጸሩ።

ናይ ቤት-ትምህርቲ ስራሕ ማሕበራዊ ጉዳይ/

Schulsozialarbeit

ናይ ቤት-ትምህርቲ ስራሕተኛታት ማሕበራዊ ጉዳያት ወይ ከኣ ሞንጎኛታት ቤት-ትምህርቲ ቆልዑን መንእሰያትን ንዝጋጥሞም ማሕበራዊ ወይ ከኣ ውልቃዊ ሽግራት ኣገዝ ወይ ከኣ ምኽሪ ይህቡ። ንመምህራንን ወለድን እውን ይመኽሩ እዮም።

Impressum

Die Volksschule im Kanton Bern
Elterninformationen deutschsprachiger Kantonsteil
Sprache: Tigrinya (Ausgabe 2013)

Herausgeber
Erziehungsdirektion des Kantons Bern
Amt für Kindergarten, Volksschule und Beratung
www.erz.be.ch/volksschule, akvb@erz.be.ch

Keine Printausgabe.
Download: www.erz.be.ch/elterninfo

Quellennachweis Bilder
Die Bilder sind urheberrechtlich geschützt.
Alle Bilder ausser Seite 1:
Christoph Heilig | www.foto-heilig.ch
Seite 1: zvg